

Posudek bakalářské práce

Reflexe fenoménu camorry v dílech Roberta Saviana Gomorra a Opak smrti,

kteřou předložila Pavlína Černá,

ÚRS FF UK v Praze, srpen 2019

Pavlína Černá se ve své bakalářské práci rozhodla zaměřit na fenomén camorry v dílech neapolského spisovatele a novináře Roberta Saviana; konkrétně analyzuje bestseller *Gomorra* a méně známý a méně rozsáhlý soubor dvou povídek *Opak smrti*. Práce sestává z několika logicky rozdělených kapitol. Čtenář se po úvodu nejprve seznámí s etymologií slova „camorra“, s historií této organizace a s literárními díly, která se o ní jako první zmiňují. Následuje krátký medailonek Roberta Saviana. Po vymezení základních pojmů a seznámení s autorem řešitelka obrací svou pozornost ke zmiňovaným dílům a poté provádí jejich srovnání. Svoje poznatky shrnuje v závěru.

Úvod se mi jeví jako nejslabší část práce. Autorka se zde uchyluje ke zjednodušujícím výrokům s mnohdy nulovou výpovědní hodnotou, viz např. str. 8: „Toto město bylo doposud spojováno především s historií a krásou.“ Navíc místy využívá slov spadajících do jazykového rejstříku, který by se podle mého názoru v akademické práci objevovat neměl, viz str. 7: „Camorra disponuje velmi širokým spektrem činnosti – od módního odvětví přes spotřební zboží až k takovým kalibrům, jako jsou drogy nebo zbraně.“

Následující dvě kapitoly považuji za zdařilé. Autorka nejprve velmi stručně předkládá několik teorií o původu slova „camorra“. Po této půlstránce následuje kapitola o historii camorry, která je dle mého názoru zpracovaná pečlivě a přehledně. Čtenáři si díky těmto dvěma kapitolám mohou udělat o organizaci jako takové lepší představu. Moje jediná, avšak ne úplně podružná výtky, se týká citovaných zdrojů. Řešitelka opakovaně cituje z wikipedia.org, což považuji za velmi nešťastné, mimo jiné i z toho důvodu, že u zdrojů nelze uvést autora článků. Citace z wikipedie se bohužel objevují i v dalších kapitolách práce.

V dalším sledu už se práce začíná zabývat literaturou. Jsou nám představena první díla, která se o neapolské zločinné organizaci zmínila, a Savianovi „předchůdci“ v boji proti mafii. Není mi ovšem dost dobře jasné, proč je v kapitole „Camorra: počátky v literatuře“ zmiňován Leonardo Sciascia. I když jsem si samozřejmě dobře vědoma provázanosti obou struktur, domnívám se, že konkrétně o camoře pojednává spousta dalších autorů, které by stálo za to zmínit. Medailonek Roberta Saviana i následná

podkapitola je zpracován poměrně dobře, jen bych konkrétně pro podkapitolu zvolila jiný název než „Další díla Roberta Saviana“, vzhledem k tomu, že název působí mírně anachronicky (a v předchozí kapitole je věnován prostor především Savianovi.)

Ke stěžejním kapitolám práce mám několik připomínek. Pasáž popisující neapolský přístav, uvedená dle mého názoru velmi zjednodušujícím výrokem – Pokud by se tento ‚záněť‘ vyvinul, znamenalo by to obrovskou újmu pro ekonomiku, protože nikdo z Evropanů by nenosil značkovou módu.“ Zvláště působí i věta na str. 21: „S pašováním souvisí i druhá kapitola Angelina Jolie. Tím se dostáváme k dalšímu motivu, a sice k oděvnímu průmyslu,“ jelikož oděvnímu průmyslu se dlouze věnovala předchozí část textu. Stejně tak chaoticky působí pasáž pojednávající o drogách. Věta na str. 22: „Není nic jednoduššího, než najmout mladé pologramotné chlapce a nabídnout jim celkem slušný obnos peněz za dealování, dodávání drog, jejich rozvoz atd.“ je v přímém rozporu s větou o několik řádků pod ní: „Mladí muži z této oblasti často nemají jinou možnost, než si vybrat právě camorru. Vozí hašíš do Říma, ovšem bez jakéhokoliv výdělku. Pokud se osvědčí, obdrží po nějaké době motorku – to je v Kampánii vzácná odměna, při poctivé práci prakticky nedosažitelná.“ Nehledě na to, že jakkoli je ekonomická situace v Neapoli problematická, nedomnívám se, že by měl člověk problém vydělat si na skútr (v originále *motorino*, tedy nikoli motorka, jak uvádí autorka). V úseku textu, kde se autorka zabývá proměnou „klasického modelu“ bych uvítala přesnou dataci popisovaných událostí. Mimo jiné mě zarazila věta na str. 25, kde autorka tvrdí, že se ženské členky camorry „oblékají do žlutých uniforem a snaží se všemožně napodobit svůj vzor [Umu Thurman v hlavní roli filmu Kill Bill], aby si vytvořily drsné vzezření,“ z níž vyznívá, že tak oblékají všechny příslušnice této organizace. V části kapitoly, kde se řešitelka zabývá dopadem ilegálních aktivit camorry na životní prostředí, autorka uvádí, že: „Toto chování (pokud nedojde ke změně) bude mít nedozírné následky. Vymírání živočišných a rostlinných druhů se projeví na potravním řetězci a dříve či později zasáhne i člověka.“ Nelegální skladování odpadu a jeho následné pálení už se ale na obyvatelstvu zasažených oblastí, kde je už po několik desítek let zaznamenám zvýšený výskyt rakoviny, dávno projevilo.

Kapitola věnující se povídkám z knihy *Opak smrti* mi přišla zdařilejší. Autorka nastiňuje děj obou povídek a interpretuje je. Mimo jiné vyzdvihuje případy, v nichž se mladí muži radši vydají do války než do spárů mafie, čímž vhodně doplňuje celkový obraz komplexní společensko-ekonomické situace v Neapoli.

V 8. kapitole autorka srovnává obě analyzovaná díla. Komparace obou děl je provedená poměrně pečlivě. Moje jediná výtka se opět týká rozporu dvou vět, ze str. 39 a 40: „První povídka [z Opaku smrti] se zabývá osudy mladých žen – vdov a jejich pocity po ztrátě partnera.“ a „Děj v obou částech Opaku smrti je rozvíjen postupně. V případě Marie je nejdříve odhalován její myšlenkový svět, postoj okolí,

ztráta Enza je zmíněna jen mimochodem, bez emocí.“ Toto téma by si dle mého názoru zasloužilo komentář u obhajoby.

V závěru autorka shrnuje získané poznatky. Mimo jiné se v něm snaží zakomponovat do tématu i nejnovější události týkající se Slovenska a upozorňuje tak čtenáře na to, že problém mafie se obyvatel Střední Evropy může týkat více, než si myslí. Závěr poněkud kazí úsek věnovaný seriálu Gomorra, jeho vlivu na mladé lidi a reakce starosty Neapole, v němž se autorka dopustila velmi nepečlivé práce se zdroji. Na str. 43 stojí, že: „Starosta Neapole Luigi de Magistris uvádí, že seriál zbytečně popularizuje život mafiánů. [...] Obyvatelé Neapole se starostou souhlasí, protože každoročně přijdou o život desítky nevinných lidí.“ V citovaném článku se ovšem nic takového nepíše. Jeho autor tvrdí pravý opak: „Starostův negativní výlev vůči seriálu se ale nesetkal s přílišným pochopením ze strany občanů Neapole. Ti vidí jako primárního hybatele zvýšeného násilí spíše chudobu, nedostatek pracovních míst a dlouhodobou lhodostejnost ze strany státu než vliv mafie, která toho využívá.“ Poslední připomínka se týká „riassunta“, ve kterém je uvedeno, že se práce bude zběžně zabývat i filmem inspirovaným Savianovým bestsellerem, o němž ale v textu není ani zmínka.

Přestože mám k práci poměrně dost dílčích připomínek, je potřeba mít na mysli, že se jedná o autorčinu první akademický text. S přihlédnutím k této skutečnosti práci **doporučuji** k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

V Praze dne 20. 8. 2019

Mgr. Monika Štefková

oponentka